



PEDAGOGISK VIRKSOMHETSPLAN SEM BARNEHAGE





Pedagogisk virksomhetsplan del 1

- Nytt barnehageår med viktig informasjon
- Årshjul aktiviteter igjennom året

Pedagogisk virksomhetsplan del 2

1. Sentrale føringer, rammepalen og forventningsbrev

2. Om Barnehagen

- Ansvar og roller
- Natur og uteliv
- Miljø
- Barn og matlaging

3. Barnehagens verdigrunnlag og visjon

4. Barnehagens formål, innhold og arbeidsmetode

- Omsorg
- Lek
- Danning
- Læring
- Vennskap og felleskap – Sosial kompetanse
- Kommunikasjon og språk

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid mellom hjem og barnehage

7. Overganger

- Ny i barnehagen
- Fra liten til stor avdeling
- Fra barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

- Planlegging
- Vurdering
- Allmennpedagogisk tilbud
- Samarbeid med andre instanser



9. Barnehagens arbeidsmåter

- Progresjon
- Digital praksis

10. Barnehagens fagområder med progresjonsplaner

Pedagogisk virksomhetsplan del 1

Pedagogisk virksomhetsplanen er delt inn i to deler,

Del 1, årsplan for barnehageåret 2025- 2026 hvor det står om planer for det kommende året.

Del 2, virksomhetsplan hvor det står om barnehagen, føringer, driftsform og fokusområder, arbeidsmetoder og progresjon.

Sem Barnehage ligger i naturskjønne omgivelser like ved Sems vannet med marka rett utenfor døren og 25 minutters gåtur til Asker sentrum. Vi er en liten barnehage hvor det er oversiktlig, og alle kjenner alle. Barnehagen har fokus på sunt kosthold og Cathrine på kjøkkenet serverer lunsj 4 dager i uken og ettermiddagsmat i tillegg til melk, frukt og grønt hver dag.

VELKOMMEN TIL SEM BARNEHAGE 2025-2030

Sommerferien er over og vi ønsker alle velkommen til et nytt barnehageår. Vi har de siste to årene gjort store oppgraderinger på utelekeplassen. Vi har kjøpt inn flere nye lekeapparater, grillhytte og laget kjøkkenhage. August er en måned hvor vi finner oss til rette, nyter det som er igjen av sommeren og starter prosessen med å komme i gjenge i barnehagehverdagen igjen. For nye barn og de barna som skal bytte avdeling blir det nye voksne å forholde seg til. De første ukene skal brukes til tilvenning, gi omsorg og skape trygghet, lek og trivsel. I rammeplanen står det at omsorg er en forutsetning for barns trygghet og trivsel, og utvikling av empati og nestekjærlighet.

Informasjon

Alt av informasjon som ikke er sensitivt legges ut på Kid Plan, barnehagens digitale kommunikasjonsverktøy. Her kommer alt fra månedsplaner, dagen i dag, bilder, foreldresamtaler og beskjeder. For de aller minste legges det også inn soving og bleieskift.

Følg oss gjerne på;

<https://www.facebook.com/Sembarnehage/>

https://www.instagram.com/sembarnehagesa_asker/

Der legger vi ut bilder av diverse aktiviteter.

I tillegg til dette dokument ligger det andre viktige dokumenter om barnehagen på hjemmesiden. Alle foreldre/ foresatte må lese alle dokumentene.

- Pedagogisk virksomhetsplan
- Barnehagevedtekter
- Selskapsvedtekter
- Sem ABC- her står det meste om barnehagen

Barnehagens visjon og profil

Vi er en naturbarnehage med satsing på natur og uteliv, miljø, barn og matlaging, styrkebasert tilnærming, sosial kompetanse og realfag. Dette står det mer om i del 2.

Visjon i Sem Barnehage "Den gode barndom"



Avdelingene

I barnehagen har vi alders blandede grupper. Gruppefellesskapet er en viktig læringsressurs. Deltagelse i en gruppe av barn er en forutsetning for naturlig kultur – og kunnskapsoverføring mellom eldre og yngre barn.

Huskestua er en avdeling for barn som er 1- 3 år.

Nøtteliten er en avdeling for barn som er 3-6 år med Lavvo/naturavdeling.

Alle barn som går på avdelingen, bruker lavvoen. Vi deler barna i tre grupper, de bytter på å være i lavvoen en uke og så to uker på huset. Lavvoen brukes hele året. Lavvo-ukene er veiledende, ved behov tar vi med barn fra de andre gruppene dersom barna ønsker å være med. De yngste barna på Nøtteliten har sine første lavvouker etter høstferien. Fram til dette bruker de grillhytten i barnehagen. Dette gjør vi for at de skal bli trygge på avdelingen og de voksne.

Aldersgrupper

I tillegg til avdelingene barna tilhører er barna med i aldershomogene grupper på avdelingene. Dette gjøres for å kunne tilpasse aktiviteter, og for å gi barna større mulighet til å bli bedre kjent med alle på samme alder. Vi har laget en oversikt på dette i form av en trapp—et trinn for hvert år. Denne kan dere se i Pedagogisk virksomhetsplanen.

Aktivitets trapp i aldershomogene grupper

				Elefanter 5.åringer	
				Omsorg, trygghet, lek og trivsel	
				Lavvo	
				Førskole	
				Overgang skole	
				Brannvern	
				Svømmekurs	
				Overnatting	
				Krybbevandring	
				Førstehjelp	
				Oslotur	
				Rosaruss	
Felles tur til Bergvang					

Larver 1.åringer		Mus 3.åringer		Bjørner 4.åringer	
Omsorg, trygghet, lek og trivsel		Omsorg, trygghet, lek og trivsel		Omsorg, trygghet, lek og trivsel	
Tur til biblioteket		Selvstendighet og vennskap		Lavvo	
Overgang til ny avdeling		Lavvo		Trafikksikkerhet	
		Musikkurs		Krybbevandring	
		Tur til Sansehuset		Skikurs	
				Oslotur	
				Overgang 2.åringer-trygghet	
				Lengere tur i nærområdet	

Marihøner 2.åringer		Mus 3.åringer		Bjørner 4.åringer	
Omsorg, trygghet, lek og trivsel		Omsorg, trygghet, lek og trivsel		Omsorg, trygghet, lek og trivsel	
Musikkurs		Selvstendighet og vennskap		Lavvo	
Tur til biblioteket		Lavvo		Trafikksikkerhet	
Overgang til ny avdeling		Musikkurs		Krybbevandring	
		Tur til Sansehuset		Skikurs	
				Oslotur	
				Overgang 2.åringer-trygghet	
				Lengere tur i nærområdet	



Soving/ hvilestund

Alle barn skal ha mulighet til ro og hvile i løpet av dagen. De mindre barna sover en til to ganger om dagen i barnehagen. Alle har behov for en pause, et lite avbrekk i dagen. Vi har hvilestund for alle barn som ikke sover på dagen.

Når bør (syke) barn være hjemme?

For å være i barnehagen må man kunne følge en normal barnehagedag. Barnehagenes praksis for når barn bør holdes hjemme er basert på <https://www.fhi.no/sm/barnehage/nar-ma-barnet-vare-hjemme-fra-barne/>. I tillegg får barnehagene råd og veiledning fra kommunens smittevernlege.

Vanligvis avgjør barnets allmenntilstand om det bør være hjemme fra barnehagen, men for enkelte sykdommer kan det være nødvendig å bli hjemme utover dette for å hindre spredning av smitte til andre. Dersom barn trenger medisiner i barnehagen, har departementet utarbeidet rutiner for legemiddelhåndtering

Levering og henting

Vi skal alltid møte barnet ditt med et smil og åpne armer og sørge for at overgangen fra morgenen hjemme til barnehagen blir fin. Vi i barnehagen ønsker at foreldre tar seg litt tid til å prate om hva som har skjedd i løpet av dagen i forbindelse med henting av barnet i barnehagen. Det er viktig å gi beskjed til personalet når du tar med deg barnet hjem. Vi skriver også dagen i dag hvor dere kan lese litt om dagen.





Årshjul

Planleggingsdager barnehageåret 2025/ 2026

August	15
November	28
Januar	2
April	7
Mai	15

Dugnader barnehageåret

Oktober	
April	

Foreldremøte

September	
-----------	--

Årsmøte

April	
-------	--

Barnehagens tradisjoner og merkedager

Dato	Hva
August	Tilvenning
September	
	Svømmekurs 7 ganger
	Brannopplæring for Elefanter
	Høsttakkefest med foreldre
	Overnatting i grillhytta for elefantene
Oktober	
Uke 40 skolens høstferie	Åpent for påmeldte barn
	FN-dagen
November	
	Allehelgensdag
Desember	
Hele desember	Juleverksted
4 ganger	Adventsamling
	Krybbevandring
	Barnas julebord
	Luciasamling
	Lucia med foreldre på ettermiddagen
	Nissefest
	Juleferie – barnehagen er stengt



Måned	Hva
Januar	
	Skikurs 5 ganger
Februar	
	Samefolkets dag
	Aktivitetsdag (ski/ aking)
Uke 8 skolens vinterferie	Åpent for påmeldte barn
	Musikkurs for mariehøner og mus
	Karneval
Mars	
	Fastelavn
	Påskeverksted
	Vaffeldagen
April	
	Påskesamling
	Påskekaffe med foreldre på ettermiddagen
	Påskeferie – barnehagen er stengt
	Sansehuset med mus
	Fellestur til Bergvang
Mai	
	Rosaruss
	Frigjøringsdagen
	Rusken
	17. mai samling
	17. mai feiring
	Asker bibliotek med mariehøner
	Brannvern for elefanter
Juni	
	Sykkeldag
	Verdens miljødag
	Sommerfest med foreldre på ettermiddagen
	Sankthansmarkering
	Svømmekurs for elefanter
	Langtur i nærområdet for bjørner
Juli	
	Sommerferie—Barnehagen er stengt uke 28, 29 og 30



Beskrivelse av tradisjoner og merkedager i barnehagen

Vi vektlegger kulturformidling gjennom å markere dager/ høytider som er tradisjon i norsk kultur. Vi har også plukket ut noen dager som er knyttet til kristne høytider i norsk kultur. Vi understreker at dette dreier seg om kulturformidling og ikke påvirkning i noen retning. Vi mener det er viktig å lære sin egen kultur å kjenne, både for egen identitet / tilhørighetsfølelse og for å bedre kunne respektere andre kulturer.

Fagområde: Kommunikasjon, språk og tekst

August

Tilvenning – med fokus på omsorg, trygghet, lek og trivsel.

Alle barn skal lage et familiehus. Ta med bilder av barnet og nærmeste familie.

Svømmekurs - Vi drar på svømmekurs med Elefantene.

Fagområde: Kropp, bevegelse, mat og helse

September og oktober

Vi forbereder oss til høsttakkefesten, lager kunst, sylter, safter og baker.

Høsttakkefesten er et arrangement på ettermiddagen med foreldre.

Vi serverer grønnsakssuppe og eplekake som barna har vært med på å lage.

Vi samler inn penger til SOS barnebyer.

Fagområde: Etikk, religion og filosofi. Kunst, kultur og kreativitet

November og desember

Allehelgensdag - Vi markerer denne dagen med samling, samtale og minnet om de døde.

Adventsamling – Vi har fellessamling hver mandag om advent, juleevangeliet, tenner adventslys og synger julesanger. På ettermiddagen 1 advent tenner vi juletre ute.

Juleverksted - Vi lager julegaver og annen pynt på kjøkkenet. Vi begynner med alle forberedelsene i god tid og målet er at vi skal kose oss med det vi gjør – ikke produsere mest mulig.

Krybbevandring- Besøk til Asker kirke med bjørner og elefanter

Luciasamling – Vi har fellessamling om Lucia og øver på Lucia-sanger.

Luciamarkering - Vi inviterer foreldre og barna går i Lucia-tog på ettermiddagen

Barnas julebord - Barna får invitasjon, pynter seg litt og vi spiser deilig julekoldtbord.

Nissefest - Alle sammen kler seg ut som nisser, spiser risengrynsgrot og får besøk av nissen.

Fagområde: Kommunikasjon, språk og tekst. Antall, rom og form

Januar, februar og mars

Skikurs- Vi drar på skikurs med bjørnene i regi av skiforeningen.

Samefolkets dag- Vi markerer samefolkets dag 6. februar og forteller om samisk kultur.

Karneval - Barna kommer utkledd. Vi har en fellessamling med sang og musikk.

Musikkurs- Vi har musikkurs for marihøner og mus.

Aktivitetsdag - Felles ski/akedag på jordet.

Fastelavn- Vi har fellessamling, pynter med bjørkeris og spiser boller m/ krem.

Påskesamling- Vi har en fellessamling der vi formidler påskebudskapet og andre måter å markere påsken på.



Påskeverksted - Barna lager påskepynt på kjøkkenet

Fagområde: Natur, miljø og teknologi

April, mai og juni:

Vi sår ulike frø og barna er med på hele prosessen som å ta ansvar og passe på dem. Barna lærer om hva som skal til for at plantene skal vokse. De lærer og om hvor noen av matvarene kommer ifra.

Påskekaffe- Arrangement på ettermiddagen med foreldre.

Sansehuset- Vi drar til sansehuset på Emma hjort med musene.

SOS-barnebyer- Samling og tema

Felles tur- Tur til Bergvang for hele barnehagen.

Rosaruss- Elefantene er rosaruss, de planlegger russetiden på førskolen.

Frigjøringsdagen- Fellessamling om frigjøringsdagen og Norges grunnlov

Blomstenes dag- Barna har med hver sin blomst som de planter i barnehagen.

17. mai samling- Fellessamling om feiringen av 17. mai

17. maifeiring- Vi heiser flagg, synger ulike 17.mai sanger, har ulike leker, spiser pølser og is.

Asker bibliotek- Vi drar til biblioteket med Marihønene.

Sykkeldag- Barna har med egen sykkel.

Langtur i nærområdet- Bjørnene bruker hele dagen på tur

Verdens miljødag- Fellessamling med fokus på miljø

Sommerfest- Arrangement på ettermiddagen med foreldre, og underholdning fra barna.

Sankthans - Vi griller og har fellessamling

NASJONALDAGER TIL DE BARNA MED TILHØRIGHET I ANNEN NASJONALITET

Vi markere de ulike nasjonaldagene i vår barnehage. Vi har fellessamling der barna får være med å fortelle. Hvis de har for eksempel flagg eller andre ting de vil vise frem er det hyggelig.

Hvis vi skulle ha glemt noen eller ikke vet om at dere har annen bakgrunn—fortell oss om det om det slik at vi får det inn i planen. Det er både gøy og lærerikt å høre om andre land og hvordan man markerer dagen.





Pedagogisk virksomhetsplan del 2

Denne delen av virksomhetsplanen vil gjenspeile pedagogikken og innholdet i hverdagen. I tillegg til årsplanen har barnehagen en progresjonsplan for alle rammeplanens fagområder. Dette dokumentet er et viktig arbeidsverktøy for personalet og legger grunnlaget for virksomheten. Den bygger på Rammeplan for barnehager og må ses i sammenheng med denne.

1. Sentrale føringer

Lov om barnehager: Barnehagene hører under Kunnskapsdepartementet og reguleres gjennom lov om barnehager av 17. juni 2005 (barnehageloven). <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Nytt kapittel i barnehageloven:

Dette er de viktigste endringene i loven:

- nytt kapittel om psykososialt barnehagemiljø
- internkontroll i barnehagen
- krav om likebehandling og uavhengighet av kommunale og private barnehager
- Utdanningsdirektoratet skal føre tilsyn med økonomiske forhold i private barnehager.

[Endringer i barnehageloven \(udir.no\)](#)

Rammeplan: Rammeplanen for barnehagen som trådte i kraft høsten 2017, bygger videre på den norske barnehagetradisjonen der omsorg, lek, læring og danning ses i sammenheng. Leken har og skal fortsatt ha en fremtredende og sentral plass.

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Kompetanseplan for oppvekst finner dere her:

<https://sites.google.com/askerskolen.no/askerbarnehagene/start#h.nb61f4jyw0ha>

2. Om Barnehagen

Ansvar og roller

Sem barnehage SA er et samvirkeforetak og er en foreldreeiet privat barnehage som har vært i drift siden 1987. Barnehageeier/ foreldrerådet består av alle foreldre i barnehagen og er øverste organet i barnehagen.

Styret i Sem barnehage består av syv representanter og er vararepresentant.

Barnehagens årsmøte, som avholdes årlig i mars, velger styremedlemmer. Styret har det overordnede ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk. Styret skal lede virksomheten i samsvar med lov, vedtekter og årsmøte. Styret kan ta avgjørelser som ikke i loven eller vedtekter er lagt til andre instanser.

Årsmøte har som oppgave å godkjenne barnehagens årsmelding, regnskap og eventuelle vedtektsendringer. Foretakets formål er å eie og drive barnehage til det beste for medlemmene og deres barn. Formålet er ikke kapitalavkastning til medlemmene. Eventuelt årsoverskudd skal godskrives egenkapitalen i foretaket.



Daglig leder er gitt det daglige ansvaret i barnehagen; pedagogisk, personalmessig og administrativt. Pedagogisk leder fra hver avdeling, samt daglig leder utgjør lederteamet i barnehagen. SU fungerer som et samarbeidsorgan mellom styre/ foreldre og personale. Hovedoppgaven er å være et rådgivende, samordnende og kontaktskapende organ mellom foreldrene og barnehagen. SU har i tillegg ansvar for å godkjenne barnehagens årsplan, samt organisere dugnad.

Natur og uteliv

Barna få oppleve gleden ved å ferdes i naturen. I vårt nærmiljø får de muligheter til å se på naturens mangfold av dyre- og planteliv. Vi legger vekt på lek i naturen som gir barna mer frihet til å utforske og finne utfordringer. Vi benytter oss mye av nærområdet vårt med turer. I skogen har vi en egen lavvo som storbarnsavdelingen benytter seg av hele året. Småbarnsavdelingen benytter seg av den av og til. Vi har en grillhytte innenfor barnehagens uteområde som vi benytter hele året. Både store og små barn bruker denne mye. Vi er opptatt av at barna skal oppleve trygghet og glede ute i naturen. Vi vil la barna utforske, oppleve og vi legger vekt på å skape gode rutiner og trivsel. Vi streber etter å gjøre utetiden utfordrende og positiv for både store og små. Vi mener det er ekstra viktig at barnehagen legger vekt på å gi barn gode naturopplevelser fordi den som er glad i noe vil også verne om det. Vi har en stor flott uteplass med både lekeapparater og naturlekeplass, med bakker, trær og naturlige utfordringer.

Personalet mener at det er viktig at barn er mye ute og bedriver fysisk aktivitet for å utvikle seg og oppleve mestringfølelse. Vi vil at barna i Sem barnehage skal trives ute i all slags vær. For at dette skal skje er vi avhengige av at barna holder seg tørre og varme.

En naturlig konsekvens av dette er at barna kan bli våte, og at vi ansatte noen ganger ikke kan gjøre noe med dette umiddelbart. Barn kan være våte på bein og armer når de blir hentet. Hva som er sjelden, normalt og ofte kan vi selvfølgelig diskutere i fellesskap. I barnehagen er det viktig å ha godt med skiftetøy. Premissene for å tilfredsstille barns behov på dette området er å benytte ulltøy som beholder isolasjonsevnen selv om barna blir gjennomvåte. Holdninger skapes i barneårene, derfor er det viktig å starte tidlig. For å like og være ute, er det vesentlig at de viktigste trivselsfaktorene er til stede; riktige klær og godt med mat og drikke. Vi forventer at dette følges opp av foreldre/ foresatte.

Styrkebasert tilnærming

Handler om å sette styrkefokus, medvirkning, anerkjennelse, relasjoner og trening i fokus for å bygge en kultur der barna lærer seg å takle det livet har å by på i medgang og motgang. Vi skal ivareta og finne fram alle barns grunnleggende behov for tilhørighet og å ha venner, opplevelsen av inkludering, gleden ved å lære og følelsen av å mestre eget liv. Vi leter etter barnas styrker. Barna medvirker i egen hverdag for å skape engasjement, indre motivasjon og opplevelsen av å bety noe. Alle skal oppleve anerkjennelse og relasjoner settes i sentrum. Trening på dette er avgjørende for å holde kursen slik at vi ikke mister retningen. Vi retter mye fokus mot den livsviktige selvfølelsen, som er grunnlaget for et godt selvilde. Vi leter etter individuelle styrker hos hvert enkelt barn. Vi samarbeider tett med fagpersoner i praksisfeltet.

Miljø

Barnehagen er en miljøbarnehage og vi jobber bevisst for et bedre miljø.

Barnehagen synliggjør miljøtiltak som en naturlig del av hverdagen. Kunnskapen vi deler med barna gjør det mulig å ta miljøansvar både hjemme, i nærmiljøet og i samfunnet ellers. Vi har fokus på kompostering. Her kaster barna alt av grønnsaks- og fruktrester, eggesskall, kaffegrut og hageavfall. Vi lager vår egen jord og den bruker vi i den store kjøkkenhagen vår. Her dyrker vi alt fra poteter til



reddiker og ulike urter. Vi ønsker å bidra til at barna får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt for begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen.

Barn og matlaging

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon i barns liv, og fremme god fysisk- og psykisk helse. Barnehagebarn er aktive i lek og samspill store deler av dagen, og både kropp og hode er i utvikling. For å sikre at barna har energi til å leke, og være mottagelige for læring, er vi opptatt av å servere barna sunn og næringsrik mat. Vi ønsker å bidra til at barna hos oss får et godt grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner fordi vi vet at de matvanene barn vokser opp med ofte gjenspeiler deres matvaner som voksne. For å oppnå dette legger vi til rette for at alle barna hos oss skal få delta i matlagingsprosessen både i organiserte matgrupper og ellers der vi ser at barna kan ha glede- og interesse av å være med. Barna får smake, kjenne, lukte, kutte, skrelle og røre i maten, de dekker bord og serverer hverandre mat. På denne måten får barna ta del i hele prosessen og dermed føle at det er de som har laget maten. Gjennom å delta i matlagingen får barna se hva de ulike rettene inneholder og det kan derfor oppleves som tryggere og lettere å smake på ting man ikke har smakt før. Vi ønsker at måltidsituasjonene skal bidra til at barna hos oss utvikler matglede. Vi ser på matglede som en viktig brikke i opplevelsen av sosialt samvær da vi kulturelt sett ofte samles om mat og måltider ved f.eks. høytider og markeringer. Ved måltidene fokuserer vi på felles opplevelser og samtaler som grunnlag for fellesskapsfølelse og tilhørighet i en gruppe.

3. Barnehagens verdigrunnlag

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid.

Visjon – Den gode barndom

En god barndom er viktig i seg selv og for resten av livet. Alle barn skal få et godt barnehagetilbud. I Sem barnehage er vi trygge, tydelige og nærværende voksne som gir barna trygge rammer og skaper gode dager. Omsorg, trygghet, lek og trivsel står sentralt i vårt arbeid. Barna skal oppleve glede, mestring, føle seg betydningsfulle og velkomne hver dag.

Videre i dokumentet kan dere lese om hvordan vi knytter vår visjon opp mot rammeplanen og hvordan vi jobber med den i hverdagen.

4. Barnehagens formål, innhold og arbeidsmetode

Formålsparagraf

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling»

Omsorg



Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan knytte seg til personalet og til hverandre. I barnehagen skal alle barna bli sett, forstått, respektert og få den hjelp, trøst og støtte de har behov for.

Personalet skal

- Jobbe for å skape gode relasjoner mellom barn og personal og mellom barn.
- Støtte og oppmuntre barn til å vise omsorg for andre og til selv å ta imot omsorg.
- Jobbe for å møte barns behov og at alle barn skal bli sett og hørt hver dag.
- For å oppnå dette deler vi inn i barna mindre grupper i løpet av dagen.

Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Alle barn skal ha minst en god venn i barnehagen.

Personalet skal

- Legge til rette for god lek ved å støtte, observere, veilede, delta i leken og være tilstede.
- Organisere avdelingene slik at de stimulerer til god lek ved å sette av tid, ha rom og lekemateriell tilgjengelig
- Bidra til at barna får felles erfaringer som de kan bruke i leken

Danning

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evnen til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Gjennom gode dannelsesprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrige til omverdenen, og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap. Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i det demokratiske fellesskap. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet.

Personalet skal

- Tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse
- Synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskap
- Synliggjøre og fremheve mangfold og ulikheter som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring.

«Dannelse er ikke det vi har lært, det er det som er
igjen når vi har glemt alt vi har lært»

Ellen Key



Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal sørge for til at barna skal få bidra i egen og andres læring og bidra til et godt grunnlag for livslang læring. Begrepet livslang læring viser til at læring skjer på ulike arenaer gjennom hele livet. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt.

Personalet skal

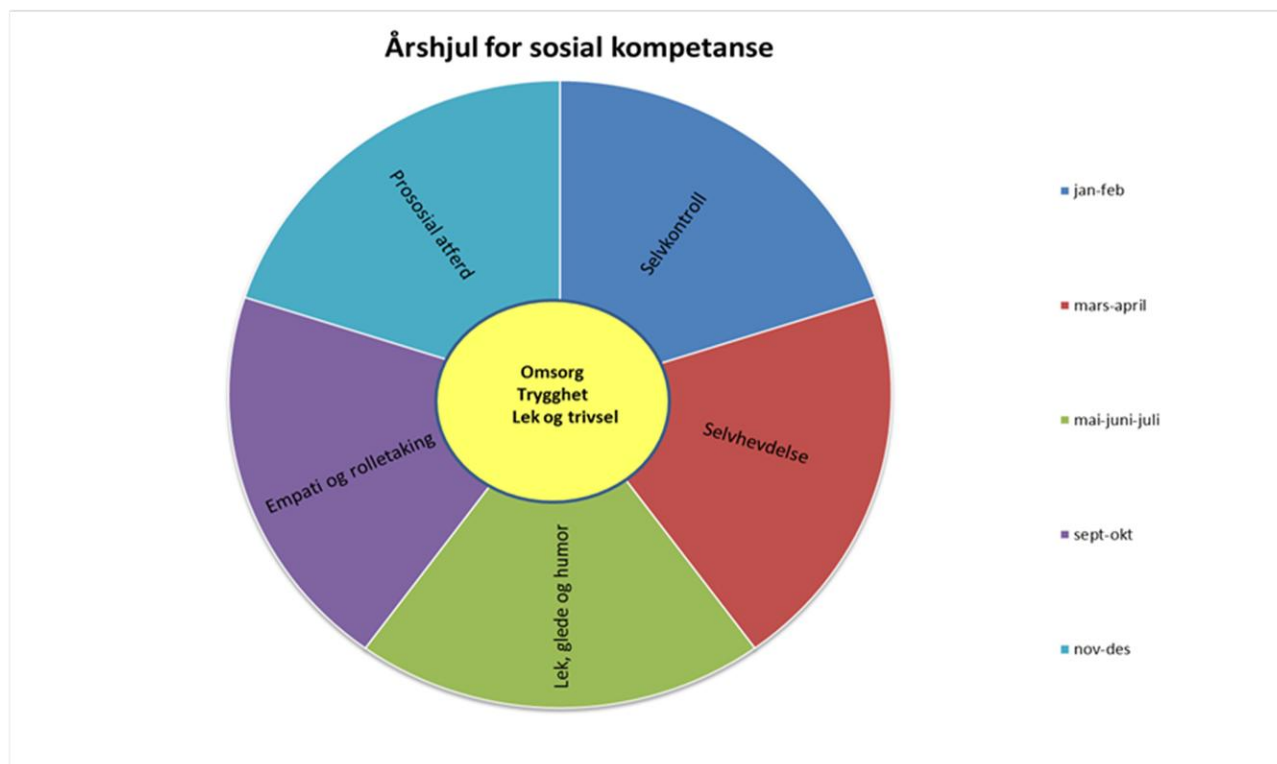
- Være oppmerksomme på barnas interesser slik at vi kan legge til rette for læring i ulike situasjoner
- Sørge for at alle barn får rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser
- Støtte og berike barnas initiativ og nysgjerrighet

Vennskap og felleskap – Sosial kompetanse

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

Personalet skal

- Skape positive relasjoner til alle barn og foreldre, i tillegg styrker de sine ferdigheter med å kommunisere og lede barnegrupper.
- Være til stede i leken, veileder og hjelper barn inn i lek.
- Vi legger til rette for mindre lekegrupper og jobber for å forebygge utestengning og mobbing.
- Støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner
- Støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner.



Forklaring årshjul – sosial kompetanse

Sosial kompetanse består av fem områder som hver for seg inneholder forskjellige typer av sosiale ferdigheter: Empati og rolletaking, prososial atferd, selvkontroll, selvhevdelse og lek, glede og humor. Omsorg, trygghet, lek og trivsel er grunnsteinen i barnehagen og en forutsetning i arbeidet med sosial kompetanse.

Empati og rolletaking

Barn utvikler sin sosiale kompetanse som vil si at de lærer å samhandle i ulike situasjoner. Barna tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier gjennom at de får kunnskap om og innsikt i temaene. Barna utvikler toleranse og interesse for hverandres bakgrunn.

Vi har ukentlige samlingsstunder der ulike problemstillinger og dilemmaer fra barnehagehverdagen presenteres.

Prososial atferd

Prososiale handlinger - positive sosiale handlinger - har til hensikt å støtte, hjelpe eller være til nytte for andre, og er en motpol til handlinger som vold, mobbing, erting og ekskludering. Disse handlingene er en viktig del av barnets sosiale kompetanse. Vi skal blant annet jobbe med; Ta hensyn til og hjelpe andre, å dele, vise omsorg og inkludere andre. Å støtte, oppmuntre, være positiv og hyggelig mot hverandre.

Selvkontroll

Det handler om å kunne utsette egne behov og ønsker i samspill med andre, å kunne inngå kompromisser, ta felles avgjørelser å takle konflikter og å vente på tur. Vi øver på å vente på tur, leke regelleker som kongen befaler, haien kommer osv. Vi øver også på å finne felles løsninger etter en konflikt- kompromiss.



Selvhevdelse

Vi ønsker at barna skal utvikles til selvstendige og trygge barn som tar egne valg å som tilfredsstillende egne behov og samtidig handler hensynsfullt ovenfor de andre barna. Vi skal kjenne på hva som er greit for meg og si ifra når det ikke er det. Øve på å fremme egne meninger i lek.

Lek, glede og humor

Evne til lek, og gjerne rollelek er en forutsetning for å mestre det sosiale samspillet i barnehagen. Leseferdigheter blir avgjørende i kunsten og omgås andre. Rollelek: Kunne skille mellom hva som er lek og hva som er på "ordentlig". Gå inn og ut av roller i lek.

Barnas verneombud

Våren 2020 startet kursingen i Stine Sofies Barnehagepakken. Denne pakken skal bidra til å avdekke vold og overgrep gjennom å styrke personalets handlingskompetanse. Barnehagen utnevnte en egen person som ble barnas verneombud. Sammen med daglig leder har BVO deltatt på flere samlinger i denne opplæringen. Barnas verneombud (BVO) og daglig leder tar med denne kunnskapen tilbake til resten av personalet i barnehagen. Høsten 2021 gikk vi i gang med del to av denne pakken. Denne delen omhandler barnehagemiljø, mobbing og krenkelser. Høsten 2023 gjennomførte vi del 3 som handlet om barn med behov for spesiell tilrettelegging. Også her skal personalets handlingskompetanse styrkes.

Du kan lese mer om Stine Sofie stiftelsen her: [Stine Sofie Foreldrepakke - SSS \(stinesofiesstiftelse.no\)](https://stinesofiesstiftelse.no)



Årshjul for arbeid med psykososialt barnehagemiljø

Tid	Hensikt	Hvordan	Ansvar	Utført
Hele året	Sosial kompetanse: empati og rolletaging, prososial adferd, selvkontroll, selvhverdelse, lek, glede og humor.	Her og nå situasjoner, samlinger	Hele personalgruppen	
August	Oppstart: bevisstgjøring og innarbeiding av felles forståelse i personalgruppen ved mobbing/ krenkende atferd. Informasjon nye familier og de som går over til stor avdeling Hva er en god relasjon? Case arbeid.	Personalmøte Oppstarts samtaler Planleggingsdag	Hele personalgruppen Pedagogisk leder Syrer	
September	Foreldremøte	Foreldremøte	Styrer	
Oktober	Relasjonssirkel. Sette inn tiltak, hvilke barn, hvorfor? VO-samling Foreldresamtaler	Personalmøte	Hele personalgruppen og styrer BVO representant Pedagogisk leder	
November / desember	Følge opp tiltak. Observere. Relasjonssirkel foreldre Trivselsundersøkelse for bjørner og elefanter Foreldreundersøkelse Foreldresamtaler forts.	Avdelingsmøte / pedagogmøte Planleggingsdag	Aktuelle ansatte Pedagogisk leder Pedagogisk leder Styrer Pedagogisk leder	
Januar / februar	Følge opp tiltak, justere. Inkluderende barnehage miljø	Avdelingsmøte / pedagog møte Plandag	Pedagogisk leder Styrer	
Mars / april	Evaluerer igangsatte tiltak. Barnesamtaler VO-samling Fadderordning- 4 åringer blir faddere for 2 åringer Foreldresamtaler Besøksdager nye barn- Begynne å bli kjent i barnehagen	Avdelingsmøte / pedagog møte	Pedagogisk leder BVO representant Pedagoger Pedagogisk leder Personalgruppen	
Mai / juni	Fadderordning fortsetter Foreldresamtaler forts. Relasjonssirkel	Personalmøte	Pedagoger Pedagogisk leder Personalgruppen	



Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. De første leveårene er den grunnleggende perioden for utviklingen av språk. Både den nonverbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt språk. Senere skal barn lære å skrive og lese og da er gode språkferdigheter en forutsetning. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike språk og kommunikasjonsuttrykk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.

Personalet skal

- Være gode språklige forbilder i samtale med barn.
- Vi er lydhøre og bruker et variert og tydelig språk og sørger for at alle barn er involvert i samspill og samtale
- Jobbe for at alle barn bruker språket som kommunikasjonsverktøy, for eksempel i en konfliktsituasjon
- Bruker TRAS for å registrere språkutviklingen til barna i barnehagen





5. Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1.

Barns medvirkning handler om at barn skal være deltagende og inkluderes i planlegging av sin egen hverdag og kunne påvirke planene ut ifra sine egne forutsetninger og interesser.

Det handler ikke nødvendigvis om å la barna få flere valg, men å ta barn på alvor og at de opplever å være en del av et fellesskap hvor man blir sett og hørt. Barna får komme med innspill og ønsker i samsvar med alder og modenhet. Barna skal få utfolde seg i trygge og tydelige omgivelser.

Personalet tar barnas signaler og ønsker med seg inn i den videre planleggingen. Vi følger opp interessene deres støtter dem i aktiviteter de selv setter i gang og vi tar ting på sparket.

Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.

Personalet skal

- Være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegger for medvirkning som er tilpasset barnas alder, erfaringer, forutsetninger og behov.
- Gjennomføre barnesamtaler på storbarnsavdeling, da har alle barn mulighet til å dele tanker og meninger og få innflytelse på det som skjer i barnehagen.
- Ta utgangspunkt i barnas interesser i planarbeidet og spontant i hverdagen, sett i lys av fokusområdene.





Samarbeid mellom hjem og barnehage/ Foreldresamarbeid

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.

God informasjonsflyt mellom hjem og barnehage er viktig både for barna, foreldrene og barnehagens virksomhet. Vi sikrer at alle foreldre får all informasjon de trenger enten på e-post eller muntlig. Vi forventer at foreldrene følger med på det som blir sagt/ skrevet i form av beskjeder og informasjon.

Barnehagen skal

- Legge til rette for foreldresamarbeid og medvirkning gjennom daglig dialog med foreldrene ved levering og henting, oppstartsamtale, foreldremøter og foreldresamtaler.
- Ivareta foreldrenes kontakt med barnehagen på en aktiv måte og fremme foreldrenes fellesinteresser har barnehagen et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.
- Ved siden av oppstarts-samtale og daglig dialog, skal vi ha to oppsatte foreldresamtaler og ett foreldremøte i året.
- Arrangere sammenkomster gjennom barnehageåret hvor foreldrene blir invitert





6. Overganger

I rammeplanen 2017 har overganger fått et eget kapittel og delt dem inn i tre kategorier.

Når barnet begynner i barnehagen

Vi er opptatt av at starten i barnehagen blir god for både barn og foreldre. Det er en stor forandring i et lite barns liv å starte i barnehage. Vi er veldig fleksible, og bruker god tid slik at barn og foreldre kan oppleve trygghet i møte med oss. Vi setter av god tid slik at barn og foreldre vil ha mulighet for å bli godt kjent med barnehagen, de voksne og andre barn. Det legges stor vekt på omsorg og trygghet. Vi oppfordrer foreldre til å sette av litt ekstra tid til tilvenningen, slik at man også i en periode kan hente litt tidligere slik at ikke dagene den første tiden blir alt for lange. Vi sender ut tilvenningsbrev og informerer om dette på forhånd. Det er også en stor forandring for tidligere barn på en småbarnsavdeling når det kommer nye barn. Vi setter også inn en ekstra ressurs i tilvenningsperioden ved nytt barnehageår da det er mange som starter opp samtidig. Dette for å kunne vareta de barna som går på avdelingen fra før på en best mulig måte.

Overgang fra liten til stor avdelingen

Det året barnet fyller tre år blir de flyttet fra småbarnsavdeling til storbarnsavdeling. Dette skjer som regel etter sommerferien, men kan forekomme før hvis vi har plass.

Vi har en egen plan på overgangen til ny avdeling for at barna skal bli godt kjent.

Vi har en tilvenningsperiode som vi begynner med i april hvor de er på besøk både på avdeling og i lavvoen. Alle får en fadder som passer litt ekstra på dem, det skaper en ekstra trygghet og gjør det enklere å komme inn i rutiner og bli kjent på avdelingen.

Vi anbefaler foreldre å sette av litt tid til denne overgangen. Barna kan bli litt ekstra slitne og det kan være lurt å ha litt kortere dager den første tiden.

Bygge bro: overgang fra barnehage til skole

«I Asker skal barn og foreldre oppleve en forutsigbar overgang fra barnehage til skole slik at det bidrar til større helhet og sammenheng i barnas oppvekstmiljø» (Asker kommune).

Bygge bro er en overordnet standard mellom barnehagen, skole og SFO, som inneholder rutiner for samarbeid. Barna skal møte barneklare skoler hvor relasjoner og tilknytning etableres. Bygge bro standarden er forpliktende for alle barnehager og skoler i Asker. Asker kommune har i sin strategiplan for oppvekst etablert forpliktende samarbeid mellom skoler og barnehager for overgang barnehage/skole/SFO for et tettere samarbeid i overgangen. Dette sikrer gode overganger og lederne i barnehagen og skolen har laget et årshjul i felleskap som vi følger.

I rammeplanen står det at «Barnehagen skal, i samarbeid med foreldre og skolen, legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning».

- Vi samarbeider med barneskolene som barna skal begynne på, ved at vi gjennomfører overføringsmøter med skolelederne på våren før skolestart.
- Barna inviteres på besøksdager sammen med foreldrene på skolene.
- Vi går på turer til skole/ SFO på våren.
- Vi legger til rette for de eldste barna slik at de skal få mulighet til å glede seg og bli nysgjerrige til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen.
- Vi skal også bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen.



7. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes.

Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.

Virksomhetsplanen er en veiviser og et arbeidsverktøy for personalet og et skriv for foreldre og andre som ønsker å lese om vårt pedagogiske arbeid i barnehagen. I tillegg til virksomhetsplanen gir vi hvert år ut en årsplan med planer og hendelser for barnehageåret.

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe. Den skal også baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

Vurdering

Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i.

I tillegg skal vi bruke «Ståstedsanalysen for barnehager», som er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet (UDIR). Ståstedsanalysen er et hjelpemiddel for å gjennomføre en kvalitetsvurdering, til å finne mål og tiltak som skal prioriteres i det videre arbeidet. Analysen bidrar til å skape felles refleksjon om barnehagens praksis blant alle ansatte.

Som nevnt tidligere har foreldrepåvirkningsmulighet gjennom barnehagens styre og SU. I tillegg gjennomfører vi årlig en foreldreundersøkelse også denne utarbeidet av UDIR. I

foreldreundersøkelsen får foreldre og foresatte si sin mening om barnehagetilbudet, barnas trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage.

Resultatene fra foreldreundersøkelsen, ståstedsanalysen og annet evalueringsarbeid tas med i videre planlegging og drift av barnehagen.

- Vi skriver «dagen i dag» fra begge avdelinger.
- Vi har månedsbrev fra hver avdeling med oppsummering av siste måneds aktiviteter og mer detaljerte planer for neste måned. Dette sikrer at vi vært igjennom de planlagte aktivitetene for hver måned.
- Vi vurderer og dokumenterer i halvårsrapporter fra begge avdelinger og lavvoen. I halvårsrapporten dokumenterer vi hvordan vi arbeider i tråd med rammeplanen og barnehagens årsplan. Vi vurderer alle aktiviteter som er planlagt i årsplanen hvert halvår etter de 7 fagområdene fra rammeplanen i halvårsrapporten.



Mal, halvårsrapporter for didaktisk vurdering etter fagområdene

Fagområdene	Hva	Hvordan	Hvorfor
Kommunikasjon, språk og tekst.			
Kropp, bevegelse, mat og helse			
Kunst, kultur og kreativitet			
Natur, miljø og teknologi			
Etikk, religion og filosofi			
Nærmiljø og samfunn			.
Antall, rom og form			



Dokumentasjon

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Vurderinger om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling skal dokumenteres når det er nødvendig for å gi barnegruppen og enkeltbarn et tilrettelagt tilbud. Det kan gi grunnlag for å tilpasse og videreutvikle det pedagogiske arbeidet.

Barn har rett til vern om sin personlige integritet. Et etisk perspektiv skal derfor ligge til grunn ved dokumentasjon av barnegruppen og enkeltbarn.





Tilrettelegging av det allmenpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

Barnehagen har et særlig ansvar for å forebygge, oppdage og sørge for nødvendige tiltak som kan støtte opp om at disse barnas utvikling blir best mulig.

Dersom personalet ikke har tilstrekkelig kunnskap eller muligheter for å gi barn med spesielle behov et tilpasset pedagogisk tilbud innenfor barnehagens vanlige rammer, har vi plikt til å søke faglig hjelp hos ekspertise. Barnets foreldre/ foresatte skal være kjent med og samtykke i at spesielle tiltak blir iverksatt.

Samarbeid med andre instanser

Vi samarbeider også med andre instanser i kommunen som helsestasjonen, Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), pedagogisk støtteteam, logoped, spesialpedagog, fysio - og ergoterapitjenesten og barneverntjenesten.

Asker kommune har et lavterskeltilbud, kalt TFI. Her kan foreldre som er bekymret for barnet sitt og har behov for drøfting, råd og veiledning delta i et tverrfaglig samarbeidsmøte. Målet er tidlig og rask hjelp og det trenger ikke være store bekymringer for å ta kontakt. Tanken er at man skal prøve å løse små utfordringer før de blir større.

<https://www.asker.kommune.no/organisasjonskart/oppvekst-og-utdanning/barne--og-familieenheden/tverrfaglig-samarbeid/>





8. Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Arbeidsmåtene kan bidra til å skape engasjement, interesse, motivasjon og gir mulighet for å tilføre nye erfaringer og opplevelser i barnehagen.

Progresjon

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser.

Personalet skal

- Ta utgangspunkt i barnas erfaringer, interesser, synspunkter og initiativ i barnehagens daglige arbeid og ved valg og gjennomføring av tema og prosjekter.
- Bygge på kreativitet og lek og være åpne for improvisasjon og barns medvirkning.
- Jevning å vurdere om valg av arbeidsmåter bidrar til å realisere rammeplanen.

Digital praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Personalet skal

- Legge til rette for at barna utforsker, leker, lærer og skaper noe gjennom digitale uttrykksformer.
- Utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern.
- Vurdere relevans og egnethet og delta i barnas mediebruk.





9. Barnehagens fagområder og progresjonsplan

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder. Det skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.

Barnehagens verdigrunnlag og formål skal gi retning for og prege arbeid med fagområdene og barnas rett til medvirkning skal ivaretas. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.

Fagområdene er i stor grad de samme områdene som barna senere vil møte i skolen.

Vi har delt arbeidet med fagområdene opp i aldersgrupper med tanke på å synliggjøre en tenkt progresjon. Det betyr imidlertid IKKE at vi isolerer arbeidet innenfor en aldersgruppe og slutter å arbeide med disse områdene etter hvert som barnet blir eldre. Arbeidet vårt vil, så langt det er mulig, tilpasses det enkelte barn. Progresjonen skal følge barnet!

Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen jobber med de syv fagområdene som er beskrevet i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Fagområdene vil sjelden opptre isolert. Flere fagområder vil ofte være representert samtidig i temaopplegg og i hverdagsaktiviteter. Barna skal utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Etikk, religion og filosofi
- Antall, rom og form
- Nærmiljø og samfunn





Kommunikasjon, språk og tekst

Mål	
• Trygghet og trivsel • Barna skal utforske og utvide sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. • Barna skal møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sang og tekster. • Barna skal erfare ulike formidlingsmåter og tekster og fortellinger.	
Progresjon	
1 år	
Hva	Hvordan
• Delta i sangleker og se i bøker • Forstå noen hverdagsord og bruke peking. • Herme og repetere	• Samlinger i gruppe • Bruke konkrete. • Sette ord på det barna signaliserer og uttrykker.
2 år	
Hva	Hvordan
• Vise interesse for lek • Delta i sangleker, lesing, rim og regle • Bruke ytringer med nei og ikke • Bruke 2-3 ords setninger	• Voksen tilstedeværelse i leken • Samlinger i mindre og større grupper • Sette ord på det barna uttrykker • Bøker, snakkepakken og konkrete
3 år	
Hva	Hvordan
• Begynnende rollelek • Kan være i dialog • Samling • Kjenne igjen egne og andres følelser	• Voksen tilstedeværelse i leken • Samtale med barna og lyttende voksen • Lese bøker, synge, rim og regler • Fokus på sosial kompetanse
4 år	
Hva	Hvordan
• Følge reglene i leken • Kan være i lengre dialog • Bruke språket relevant i hverdagen • Utrykke følelser og ønsker verbalt • Leke og tøyse med språket	• Voksen tilstedeværelse • Samlinger og samvær • Bøker, rim og regler • Sosial kompetanse • Språkgrupper
5-6 år	
Hva	Hvordan
• Delta i mer komplisert lek over tid • Fortelle gåter og vitser • Skrive navnet sitt • Bruke ord for antall, form og størrelse • Forstå og følge beskjeder • Bruke språket i konflikter	• Voksen tilstedeværelse i leken • Bruke litteratur • Begynnende skriveopplæring • Førskole • Små og store grupper • Sosial kompetanse



Kropp, bevegelse, mat og helse

Mål	
- Barna skal bli kjent med kroppen sin og bli bevist egne og andres grenser. - Barna skal sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. - Barna skal motiveres til å spise sunn mat og få forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse. - Barna skal smake, lukte, kjenne og føle at det er de som har laget maten	
Progresjon	
1 år	
Hva	Hvordan
- Går stødig - Bruker pinsettgrepet - Bruker øye hånd koordinasjon - Hygiene - Spise og drikke selv - Vi gir de et variert kosthold - Ta del i matlaging	- Støttende og oppmerksomme voksne - Finmotoriske aktiviteter - Trille ball, pære og puslespill - Barna vasker alltid hendene før måltid - Barna skal oppleve gleden ved egen mestring. - Barna får spise ulike matretter som vi lager. - Ved å se, føle, smake og ta på
2 år	
Hva	Hvordan
- Kunne bevege seg i hele barnehagens uteområde - Bli kjent med egen kropp - Vise ulike følelser - Smake på ulike matretter - Delta i matlaging	- Opplive mestring med voksen tilstedeværelse - Se i bøker, snakke om kroppen og egne grenser. - Sette ord på barnas følelser - Alle trenger ikke like alt men vi må smake. - Barna kutter maten og er med i hele prosessen.
3 år	
Hva	Hvordan
- Mestre alle grunnbevegelser - Bli glad i å ferdes i naturen - Kjenne sin egen kropp - Sette ord på egne og andres følelser - Barna får erfaring om matens opprinnelse og veien fra mat til måltid.	- Legge til rette for ulike aktiviteter og lek - Mestringsglede - Tema «kroppen» - Tema «sosial kompetanse» - Delta i matgrupper, tema: «så/plante»
4 år	
Hva	Hvordan
- Selvstendighet i hverdagsaktiviteter - Videreutvikle motoriske ferdigheter - Bestemme over egen kropp og ha respekt for andres grenser - Økende grad av selvstendighet på toalettet - Barna får mer erfaring om matens opprinnelse og veien fra mat til måltid	- Mestringsfølelse i daglige rutiner - Kroppslig lek inne og ute i tillegg til turer - Tema: «kroppen min», samtaler i hverdagen - Voksen tilstedeværelse og veiledning - Delta i matgrupper, tema: «så/plante»
5-6 år	
Hva	Hvordan
- Selvstendighet i hverdagsaktiviteter - God kroppsbeherskelse - Ha en positiv oppfatning av seg selv og egne følelser. - Kunne navn på ulike indre deler av kroppen og deres funksjon	- Mestringsfølelse i daglige rutiner - Mye turer i skog og mark - Tema: «sosial kompetanse» og samtaler i hverdagen - Tema «kroppen» - Delta i matgrupper, tema: «så/plante»



- Barna kan noe om matens opprinnelse og veien fra mat til måltid

Kunst, kultur og kreativitet

Mål	
• Barna skal motiveres til sammen å skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. • Barna skal møte ulike kunstneriske og kulturelle uttrykk som viser et mangfoldig samfunn. • Barna skal få videreutvikle sine kreative prosesser.	
Progresjon	
1 år	
Hva	Hvordan
• Få erfaring med ulikt formingsmateriell • Høre på musikk og delta i sangleker • Føle seg som en del av fellesskapet	• Legge til rette for varierte formingsaktiviteter • Bruke sang, rim og regler i hverdagen • Være en del av en gruppe
2 år	
Hva	Hvordan
• Få erfaring med flere typer formingsmateriell • Ulike musikkopplevelser med instrumenter og dans • Ta i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede • Eventyr med konkreter • Være kreative i lek og uttrykke seg estetisk	• Barna kan se, føle og ta på • Bruke sang, rim, regler og musikk i hverdagen • Voksen tilstedeværelse og oppmuntring • Barna kan utfolde seg og være kreative • Utkledningstøy, begynnende rollelek og barns medvirkning
3 år	
Hva	Hvordan
• Mer finmotoriske formingsaktiviteter • Sang og musikk • Bruke fantasien i leken • Uttrykke seg estetisk i leken	• Utforske hvordan man bruker materialer ulikt • Bruke ulike sjangere innen norsk musikk • Barna får utfolde seg med voksen tilstedeværelse • Utkledningstøy og lekemateriell er tilgjengelig
4 år	
Hva	Hvordan
• Kjenne til ulike estetiske uttrykksformer • Delta i kunst og kulturopplevelser sammen med andre • Få kjennskap om primærfargene • Få erfaring med ulikt materiale og teknikker	• Dramatisere fortellinger og eventyr • Ulike utflukter • Hvilke farger består fargen av • Ha ulike materialer og leker tilgjengelig
5-6 år	
Hva	Hvordan
• Få kjennskap til ulike fargekombinasjoner • Beherske mer kompliserte finmotoriske aktiviteter • Fordype seg og utforske temaer • Utforske kunst -og kulturopplevelser sammen	• Prosjekter med farger • Aktiviteter som krever mer presisjon og nøyaktighet • Førskole og ulike temaer gjennom året • Besøke ulike kulturelle steder i nærmiljøet



Natur, miljø og teknologi

Mål

- Barna skal oppleve gleden ved å ferdes i naturen til ulike årstider samtidig som de skal lære å ta vare på den.
- Barna skal få mange naturopplevelser der de opplever naturen som arena for lek og læring.
- Barna skal forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener og gjøre erfaringer ved bruk av teknologi og redskaper.
- Barna (stor avdeling) skal oppleve gleden ved å være i en fast naturgruppe i lavvo hver 3.uke.

Progresjon

1 år

Hva	Hvordan
• Barna opplever å være ute i all slags vær • Gå på tur • Begynnende kunnskap om natur og dyr • Gøy med vann	• Få erfaringer med ulikt vær og årstider • Oppleve naturen • Dyrebøker, lek med konkreter og sanger om dyr • Vannlek

2 år

Hva	Hvordan
• Oppleve gleden ved å gå på tur og å være i naturen • Oppleve ulike værtypers og naturfenomener • Begynnende kjennskap til insekter og småkryp • Begynnende erfaring med kildesortering	• Gå på tur i nærmiljøet • Være ute, eksperimenter med vann • Undrende tilnærming til det vi finner på bakken • Legge søppel i ulike søppelkasser, samtale

3 år

Hva	Hvordan
• Turer med fokus på mestring og glede • Respektere og ta vare på naturen • Kunne litt om de ulike årstidene • Kunne kildesortering • Delta i bruk av digitale hjelpemidler som ipad	• Fokus på positive tilbakemeldinger og godt humør • Samtaler med barna. Voksne som positive forbilder • Årstidene er et gjennomgående tema • Barna legger søppel i riktig kasse og lærer hvorfor • Barna bruker ipad til ulike prosjekter og temaer

4 år

Hva	Hvordan
• Lengre turer for å utforske nye steder • Begynnende kunnskap om solsystemet vårt • Kunnskap om såing og stell av plantene • Kjenne til de ulike årstidene • Begynnende kunnskap om gjenvinning	• Utforske naturen og nærmiljøet • Tema: «planeter» • Tema: «så/plante» og høster det vi får • Vi er ute i all slags vær med lek som fokus • Fokus på vært eget miljøansvar

5-6 år

Hva	Hvordan
• Lengre og flere turer utenfor nærmiljøet • Kjenne til solsystemet vårt • Kjenne til såing og stell av plantene • Kjenne til gjenvinning og hva som skjer med søpla • Utforske og eksperimentere med naturfenomener	• Utforske nye områder • Tema «planeter» • Tema «så/plante» • Ulike samlinger med og uten ipad • Gjøre ulike eksperimenter der barna er med • Samtale, undring og undersøkning med barna



- Kunnskap om det som lever i naturen

Antall, rom og form

Mål	
• Barna skal hjelpes til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet • Barna skal få oppdage matematikk i dagligliv, teknologi og natur. • Barna skal oppleve lekende og undersøkende arbeid med sortering, plassering, former, mønster, tall og måling.	
Progresjon	
1 år	
Hva	Hvordan
• Få erfaring med sammenligning, likheter og ulikheter • Utvikle romforståelse, plassering og lokalisering • Få erfaring med begreper • Få erfaring med ulike enkle former	• Barna sorterer leker i riktig kasse • Bli kjent på avdelingen og resten av barnehagen • Bli kjent med hva ting heter • Enkle puslespill, puttekasser
2 år	
Hva	Hvordan
• Kjennskap til tall og tallremser • Begynnende erfaring med sortering og kategorisering • Kjenne igjen enkle mønster, former og symboler • Kunne dele ut en til hver • Bruke ord som beskriver gjenstander; tung, lett, hard og myk	• Rim og regler, telle antall barn og kopper • Sortere leker, bygge tårn, togbane og duplolego • Spill, bilder konkrete • Dele ut kopper og frukt • Voksne bruker matematiske begreper
3 år	
Hva	Hvordan
• Videreutvikle erfaring med sortering og kategorisering • Videreutvikle begrepsforståelsen • Kunne sortere og kategorisere • Kunne tallremsen 1-10 • Peketelle	• Begynnende konstruksjonslek • Samlinger og lek der vi sammenligner størrelser • Finne riktige deler til spill, kims lek • Sang, rim og regler med matematisk innhold • Telle antall barn, billedbøker
4 år	
Hva	Hvordan
• Følge instruksjoner knyttet til preposisjoner • Orienter seg i nærmiljøet • Bruke navn på ulike former og størrelser • Oppleve sammenheng mellom tall og mengde	• Kunne orientere seg etter instruksjon • Kunne veien til faste tursteder • Samlinger og samtaler med konkrete og bilder • Telle konkrete og sammenligne
5-6 år	
Hva	Hvordan
• Videreutvikle evnen til å orientere seg i nærmiljøet • Kjenne igjen symboler fra reklame, skilt ol • Kunne lage/tegne et eget mønster • Klappe stavelser i ord • Tidsbegreper: i går, i morgen, neste uke	• Gå turer til nye steder og huske veien hjem • Førskole, turer og samlinger • Førskole og formingsaktiviteter • Førskole • Samtaler, lek og samlinger



- | | |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> • Få erfaring med avstand, vekt og volum • Kunne kjenne igjen tallene fra 1-10 | <ul style="list-style-type: none"> • Førskole, tema «planeter» og matlaging • Tall henger på avdeling, samtaler og samlinger |
|---|--|

Etikk, religion og filosofi

Mål	
• Barna skal få kjennskap til fortellinger, tradisjoner og høytider i ulike religioner og livssyn. • Barna skal få mulighet til å spørre, lytte, tenke og finne svar. • Barna skal få et grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft.	
Progresjon	
1 år	
Hva	Hvordan
• Erfare hvordan man er sammen i et fellesskap • Undring sammen med voksne	• Være sammen i de naturlige barnegruppene • Her og nå situasjoner
2 år	
Hva	Hvordan
• Erfare hvordan man er sammen i fellesskap • Undring med barn og voksne • Få kjennskap til tradisjoner, verdier og høytider • Få innsyn i andre menneskers livsverden og levesett	• Være sammen i de naturlige barnegruppene • Her og nå situasjoner og samlinger • Samlinger, samtaler, stille spørsmål, rom for undring • Samlinger og her og nå situasjoner og gode rollemodeller
3 år	
Hva	Hvordan
• Videreutvikle erfaringer med hvordan man er sammen i et fellesskap • Være nysgjerrig og undrende • Kjenne til ulike religioner og kulturelle tradisjoner • Begynnende kritisk tenkning og dømmekraft	• Gode voksne rollemodeller og sette egne grenser • Her og nå situasjoner, dialog og samlinger • Fellessamlinger, bøker og samtale. Markere nasjonaldager • Samtaler og undring sammen med voksne
4 år	
Hva	Hvordan
• Videreutvikle erfaringer med hvordan man er sammen i et fellesskap • Stille spørsmål og undre seg sammen med andre barn • Erfare gode holdninger og verdier • Sette grenser for seg selv og andre • Få kjennskap til barns rettigheter	• Gode voksne rollemodeller og sette egne grenser • Skape rom for undring, ikke gi svar med en gang • Være inkluderende, åpne og rause med andre • Forstå rett og galt, med vilje og ikke med vilje • Samlinger, samtaler og bøker
5-6 år	
Hva	Hvordan
• Være nysgjerrig og undre seg sammen med andre • Erfare gode holdninger og verdier og vise det • Skape fellesskapsfølelse og gruppetilhørighet • Være deltagende i problemløsning • Kunne noe om barns rettigheter • Kjenne til ulike religioner og kulturelle tradisjoner	• Kritiske spørsmål, undring og refleksjon • Være inkluderende, åpne og rause med andre • Være en god venn og kunne beholde venner • Inngå kompromiss, konfliktløsning, ros og veiledning • Tema «kroppen» • Samlinger, bøker og samtaler. Markere nasjonaldager



--	--

Nærmiljø og samfunn

Mål	
- Barna skal få erfaring med lokale tradisjoner og samfunnsinstitusjoner. - Barna skal få oppleve kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer. - Barna skal få kjennskap til nasjonale minoriteter.	
Progresjon	
1 år	
Hva	Hvordan
- Tilvenning og trygghet - Bli kjent med nye voksne og barn - Bli trygg og kjent på egen avdeling	- Trygge voksne som er tilstede med barna - Trygge voksne som er tilstede med barna - De voksne er ladestasjoner
2 år	
Hva	Hvordan
- Være trygg på egen avdeling - Kjenne tilhørighet og fellesskap til gruppen de er i - Bli trygg i barnehagens uteområde - Lære å orientere seg og utforske landskapet - Medvirke i egen hverdag - Bli kjent med nærmiljøet	- Trygge voksne som er tilstede med barna - Tema «sosial kompetanse» - Trygge voksne som er tilstede med barna - De voksne er der hvor barna ferdes - Være deltagende i egen hverdag og dialog - Turdager: fokus på korte turer i nærmiljøet
3 år	
Hva	Hvordan
- Være trygg i hele barnehagen - Trygge overgangen til stor avdeling - Medvirke i egen hverdag - Bli mer kjent med nærmiljøet - Kjenne til ulike roller og relasjoner - Bli kjent med Norges urbefolkning - Bli kjent med ulike tradisjoner, nasjonaliteter og familieformer	- De voksne er der hvor barna ferdes - Egen fadderordning - Være deltagende i egen hverdag og dialog - Turdager: fokus på lengre turer i nærmiljøet - Tilhørighet i gruppen og gode voksne rollemodeller - Samefolkets dag, bøker og samlinger - Markere nasjonaldager og samlinger
4 år	
Hva	Hvordan
- Bli mer kjent utenfor nærmiljøet - Kjenne til ulike tradisjoner, nasjonaliteter og familieformer - Kjenne til urbefolkning og ulike minoriteter - Erfare å ta del i et demokratisk samfunn	- Turer der barna tar buss eller tog - Markere nasjonaldager, samlinger og samtaler - Samlinger der vi bruker flagg, kart, globus og bøker - Påvirke egen hverdag og oppleve at egne meninger betyr noe for seg selv og andre
5-6 år	
Hva	Hvordan
- Forstå ulike roller og relasjoner - Kunne noe om ulike tradisjoner, nasjonaliteter og familieformer - Kunne ta del i et demokratisk samfunn - Kjenne til menneskerettighetene - Opplive samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet - Kunne ferdes trygt i nærmiljøet	- Kjenne at de har sin plass i gruppen - Tema «vennskap/kjærlighet» - Kjenne at deres valg kan påvirke dem selv og andre - Førskole samlinger, bøker og samtaler - Samlinger og forberedelser i forkant av turene - Fokus på trafiksikkerhet - Turer til skolene og samtaler med skolene



- Overgang barnehage-skole



SEM Barnehage SA

Semsveien 137

1384 Asker

Nr/tlf 66 90 13 02

dagligledersembarnehage@gmail.com

<http://www.sembarnehage.no/>

https://www.instagram.com/sembarnehagesa_asker

<https://www.facebook.com/Sembarnehage>

